

Григорій Квітка-Основ'яненко – батько української прози.

*...А ти, батьку,
Як сам здоров знаєш;
Тебе люде поважають,
Добрий голос маєш...
Утни, батьку, щоб нехотя
На весь світ почули,
Що діялось в Україні...*

Т.Шевченко «До Основ'янка»

Маруся — сентиментально-реалістична повість Григорія Квітки-Основ'яненка, написана у 1832 та опублікована в 1834 році. **Перший прозовий твір нової української літератури.**

Головні герої:

- ❖ Маруся — головна героїня, донька Наума Дрота;
- ❖ Наум Дрот — багатий селянин, батько Марусі;
- ❖ Настя Дрот — мати Марусі, дружина Наума Дрота;
- ❖ Василь — наречений Марусі.

Висловлювання про твір

***Я написав «Марусю» і довів, що
від малоросійської мови можна
розчулитися.***

Г.Квітка-Основ'яненко

***Вас не бачив, а вашу душу, ваше серце
так бачу, як може ніхто на всім світі.
Ваша «Маруся» мені так розказала.***

*Т.Шевченко, з листа до Г.Квітки-
Основ'яненка*

Український сентименталізм у творчості Г. Квітки-Основ'яненка

- **Сентименталізм** - мистецький напрям в європейській літературі другої пол. 18 ст. Назва виникла від «Сентиментальної подорожі» Лоренса Стерна.
- Г. Квітка-Основ'яненко є найяскравішим представником українського сентименталізму. Його повість «Маруся» відома багатьом читачам в Україні та за її межами.

Ознаки сентименталізму

- відтворення почуттів і пристрастей людини як основний предмет зображення;
- позитивні герої — представники середніх і нижчих верств суспільства;
- вільна побудова твору;
- підвищена емоційність зображення подій та характерів, їх нетиповість;
- мальовничі сільські пейзажі;
- ліричні відступи (емоції автора);
- розробка переважно епічних форм, виникнення ліро-епосу;
- інтенсивне використання пестливої форми та слів, що означають почуття й настрої.

Визначте, у яких уривках із повісті «Маруся» виявляються названі риси сентименталізму.

- 1 співчутливий тон розповіді
- 2 ідеальні герої
- 3 змалювання народного побуту та звичаїв
- 4 перешкоди на шляху закоханих

А «Схаменулась травонька, як скропила її небесна росочка; піднялись стеблинки... Далі і хмарочки стали розходитись, порідшали й стали звертатись купками, мов клубочки»

Б «...а як прийде набор, то, певно, тобі лоб забриють, бо ти сирота, за тебе нікому заступитись... А що тоді буде з Марусею? Ні жінка, ні удова...»

В «Старший староста і каже:
— Ми є люди німецькі, а йдемо із землі турецької. Ми собі ловці, удалії молодці. Раз дома, у нашій землі, випала пороша...»

Г «Хлопець гарний, русявий; чуб чепурний, уси козацькі, очі веселенькі, як зірочки; на виду рум'яний, моторний»

Д «А як побачив свою Марусю, закричав жалібно, застогнав, поблід як смерть та тут же і впав, мов неживий...»

Визначте, що становить тему, жанр, проблематику та джерела твору «Маруся» Г. Квітки-Основ'яненка.

1 тема

2 жанр

3 проблематика

4 джерела

А соціально-побутова повість

Б збереження високих моральних якостей, соціальна нерівність, віра і смиренність

В дійсність українського села, усна народна творчість

Г побут і почуття українських селян

Д весілля, сватання, похорон

Образ Марусі

Образ **Марусі**, як і
Наталки Полтавки,
ідеалізований:

- Вродлива
- Чесна
- Слухняна
- Роботяща
- Шаноблива
- Релігійна
- Покірна

Маруся як сентиментальна героїня

- Наскільки реалістичною є поведінка, почуття Марусі?
- З якою метою Квітка-Основ'яненко робить героїню настільки чутливою, вразливою і «заставляє» її померти?

Образи батьків

- Чи вважаєте ви Наума і Настю такими ж ідеальними?
- Чи хотіли б ви, щоб батьки ставилися до вас при виборі вашої долі, як це зробив Наум?

Робота з текстом

Підберіть цитати до вказаних рис героїв

- Набожність
- Покірність долі
- Висока моральність
- Працьовитість
- Повага до людей
- Гіпертрофована емоційність

-
- Сучасник Г. Квітки-Основ'яненка, **Й. Бодянський**, у рецензії на перше видання «Малороссийских повестей» підкреслював визначальну роль письменника в створенні прози українською мовою:

*«До цього малоросіяни не мали жодного твору суто літературного, писаного прозою, **своєю рідною мовою**... Хвала панові Грицькові, що перший так сміливо і так живописно увірвався на баскому коні в царину нині всіма любимого розповідного роду».*

З появою повістей Г. Квітки-Основ'яненка починається розвиток української художньої прози.

Домашнє завдання

Написати характеристику образу Марусі